

Izaja vsak
četnik —
Cena en je
K 10 — na
leto. — (Za
Nemčije K
12 —, za
Ameriko in druge tuje države K 14 —)
— Posamezna številka ne prodaja se
za višarjev.

DOMOLJUB

**SLOVENSKEMU LJUDSTVU
: V POUK IN ZABAVO :**

Spil in do-
pisi se po-
ljuje: Ured-
ništvo „Do-
moljuba“,
Ljubljana, -
Kopitarjeva
ulica. — Naročnina, reklamacije in is-
serati pa: Upravištvu „Domoljuba“,
Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Kako dolgo še?

Na kmetih smo mislili, da se bodo tržne razmere v novi državi vendar kaj izpremenile, da si ne nenadoma, a vendar polagoma, in to gotovo. Pa smo se kruto varali. Danes nas še vedno odirajo trgovci, da nam prodajajo usnje, petrolej, sladkor, blago, pa ne vem, kaj še vse, po bajno visokih cenah z oderuskim dobičkom, a mi pa moramo prodajati živino in svoje pridelke po smešno nizkih cenah. Ali mislite, da bo kmet iz zemlje kopal denar, da preživi sebe in družino, da jo obleče, da plača svoje delavce in posle? Čas je, da se v tem oziru kaj stori, in smo z veseljem čuli, da je Slov. ljudska stranka kot edina stranka, ki se danes še za kmeta potegne, krepko nastopila za zvišanje cene pri živini. Ravnotako az srca pozdravljamo sklep Slovenske ljudske stranke, naj se takoj skliče deželni zbor, kjer bodo naši kmetijski zastopniki že povedali, da se s kmetom ne bo več tako delalo kot se dela sedaj. Čudimo se pa, ko beremo, da se je Slovenski Narod, glasilo liberalne stranke, razvnel proti sklicanju deželnega zbora. Štiri leta smo imeli nagobčnik na ustih, ali mislite, da ga moramo tudi še sedaj nositi? Ali razumete svobodo tako, da niti vpiti ne bomo smeli, če nas boli? In boli nas močno.

Vsi prizadeti.

Razdelitev zemlje.

(Glas z dežele.)

V zadnjih mesecih se je kakor blisk raznesla vest, da se bodo razdelila veleposestva. Vsi tisti, ki nimajo zemlje, so mislili, da bodo zdaj gotovo nekaj dobili in brez skrbi živeli znanprej. Mnogi so tudi menili, da je prišla ura, ko se bo pobralo cerkveno premoženje. Ing. Vedrnjak celo misli, da bo imel »pretežen del kmetov 10 do 15 ha zemlje, ki zadostuje, da preživi pri intenzivnem delu srednje kmetsko rodbino«. Za gospod celo misli, da se bo kar po strokovnjakih ukazalo kmetu, kako bo moral obdelovati polje.

Poglejmo s strogo kmetijskega stališča danes ta vprašanja. Nekatera veleposestva imajo res veliko zemlje. Tako ima le na Kranjskem vojvoda Auersperg 40.000 oralov. Če se veleposestva s takim obsegom, v katerih ni gotovo, kako so prišla v last prednikov, pravično odkupijo, ne bo nobeden ugovarjal. Večina tega sveta so

pa gozdi, katere hoče država zase imeti in kmetom le pravico drvarjenja pustiti. Ali je kaj upanja, da se bi dala zemlja takim, kateri je sedaj nimajo? Če se zemlja razdeli, bo morala država napraviti tudi vsa poslopja, dati živino in orodje. Kaj hoče novi lastnik s samo zemljo? Če mu pa v sedanjih razmerah zida hišo, da živino, seme in vse orodje, bi to stalo za vsako tako malo posestvo v sedanjih razmerah najmanj 20.000 K za vsakega, za 1000 gospodarjev 20 milijonov, za 10.000 200 milijonov kron. Kje se bo denar dobil? Pokriti bi morali vse z davki.

Kolik bo pa sad? Po mestih mnogi mislijo, da zdaj kmetom pečene piške kar same v usta lete. Koliko mora kmet delati, da se preživi, malokdo pomisli. Pred vojsko je delal z vso družino z veliko zgubo. Če bo tujega žita in tuje živine zopet preveč, se tisti časi kmalu zopet povrnejo. Mnogi iz mest so med vojsko, pokupili zemljo po deželi, malokdo je delal s svojimi rokami, večidel je delavce na kmetih najel. Ko bi bile res v kmetiji taka nebesa, kakor si po mestih mislijo, bi marsikdo sam poskusil. Toda še od onih, ki so šli iz dežele v mesta prejšnja leta, so prišli nazaj le z nahrbtnikom po živčeh, ne pa delat na polje.

Ko bi jim država vendar dala zemljo in vse poskrbela, ali se bodo obdržali? Nekateri gotovo, večina pa ne, ker so se odvadili ali niso bili nikdar vajeni težkega kmetijskega dela. V kratkem času bi se vse zopet prodalo. Lenuhi in postopači bi zahtevali novo delitev. Na vrsto bi prišli boljši kmetje, ki imajo več zemlje in precej živine. Ti oddajo skoro največ žita in živine za preskrbo mest; ti so steber kmetijskega stanu. — Kakor se enkrat ne spoštuje zasebna last, moramo priti v socialistične sanje, ki nam znajo uničiti vse gospodarstvo. — Kakšni prepripi bi nastali ob delitvi! Vsak bi hotel nekaj imeti, vsak najboljše. Kaj bi pa pomagalo kmetu, če dobi mali kosček zemlje eno ali dve uri daleč? No, bilo bi vendar lepo, ko bi imel vsak kmet povprečno 10 do 15 ha posestva. 15 ha je okoli 26 oralov. Na Moravskem so posestniki s tako zemljo že večji in zelo premožni kmetje. Tudi pri nas je komaj deseti del posestnikov, ki imajo toliko zemlje. Cela Kranjska meri 995.500 hektarov. Gozdov je skoro polovica, nerodovitnega sveta čez 60.000 ha. Kmetijskih posestnikov je vseh okoli 70.000. Ko bi vsak dobil 15 ha, bi morali imeti zemlje 1.050.000 ha, torej bi 115.000 ha zmanjkalo, čeprav bi šteli zraven še vso zemljo

mest in boljših kmetov, ki imajo več ko 15 ha. Tu se vidi, kako malo pomislijo ljudje, kaj pišejo. — Kmetiska družina izhaja prav pošteno, če ima okoli 10 oralov zemlje, ki se dobro obdeluje.

Odvzame naj se tudi cerkvena in samostanska zemlja! To je že stara želja vseh cerkvenih sovražnikov in sovražnikov pravega napredka kmetijskega stanu. — Ne govorimo o velikih posestvih, kakor imajo škofje na Hrvaškem. Saj so jih že škofje sami, ki so bili vedno prijatelji ljudstva, dali vladi na razpolago svoja posestva, če dovoli sv. Stolica. Gre za posestva pri naših farah po deželi. Skupno je župnij v deželi 301. Če ima vsaka župnija največ 10 oralov zemlje, bi bilo to 3010 oralov. Tretjina fare nima skoro ničesar, druge malo, tako da je 3010 oralov veliko za vse naše župnije. Ko bi se vse to razdelilo, bi dobil vsak le nekaj metrov. Jasno je, da bi morali potem farani tem več dajati ali v davkih ali naturalijah.

Nadarbinska posestva so pa neobhodno potrebna za dobro gospodarstvo po deželi. Za velik napredek v gospodarstvu po deželi se imamo v prvi vrsti zahvaliti duhovnikom po deželi. Potrebni so res tudi strokovnjaki, a res pravi strokovnjaki, ki imajo veliko lastne skušnje v kmetiskem delu, toda stvari, katerih ne razumejo, naj pustijo pri miru. Župnik pa postane ravno po kmetiji veliko bližji svojim faranom. S tem postane eden izmed njih. Velikokrat so nadarbinska posestva zgled vsem drugim, pravi kašipot do napredka v kmetijstvu.

Od samostanskega posestva imamo le samostana cistercijanov v Zatičini in kartuzijanov v Pleterjah.

V Zatičini so cistercijani vse kupili od prejšnje vlade, napravili dolg in pošteno plačali. To so res zgledni redovniki, ki pomagajo po celem Dolenjskem domačim gospodom v pastirstvu. Kamor pridejo, se jih ljudje razveselijo. Doma je pa v njih spovednicah res pribežališče grešnikov. Osnovni so zgledno gospodarstvo, ljudem naročevali semena in umetna gnojila. Patri nimajo plače, pri obilnem delu živijo prav revno in priprosto od dohodkov svojega zemljišča. Naj le poskusijo sovražniki vzeti tako posestvo, bodo videli, kako se bo ljudstvo potegnulo za svoje patre!

Isto je v Pleterjah. Francozi so prišli tja in s francoskim denarjem izpremenili prejšnjo puščavo v vzorno gospodarstvo, kjer patri na tihem v ostri pokori Bogu služijo in bližnjim revežem veliko dobrega store. Tam je francoski denar. Ali mislijo,

da bi velika Francoska pustila tako delati s svojimi sinovi?

V katoliških časopisih se taki Cerkvi in kmetškemu ljudstvu nasprotni nauki ne bodo več razširjali.

Nazadnje naj še omenim željo strokovnjaka, da bi vlada sama ukazala kmetom, kaj in kako morajo delati. Za časa vojske smo zadosti skusili državno jerobstvo. Vselej, kadar se je država vtikala v kmetijske razmere, katerih ni razumela, je bilo slabo. Naš kmet ne potrebuje kursorja. Kadar bo vedel, da mu kaže, se bo sam rad lotil potrebnega. Da bi mu pa taki strokovnjaki ukazovali, je pa vendar že prestar in preveč skušen.

Tedenske novice.

Jugoslavija.

j **Amerika priznala Jugoslavijo.** Amerika je Jugoslavijo uradno priznala.

j **Črnagora za Jugoslavijo.** 9. februarja se je vršila v Cetinju velika narodna skupščina, ki je proglasila, da je Črnagora zedinjena z Jugoslavijo in da je bivši kralj Nikita odstavljen. Nikitovi prijatelji so zbežali v Italijo, ki bo podpirala nadaljnje njihove intrige.

j **Italijansko-jugoslovanski spor.** Naš zunanji minister je prosil Wilsona, naj on razsodi med Italijani in Jugoslovani. Wilson pa pravi, da rajši posreduje kot sodi.

j **Slovenske občine proti Italijanom.** Vse slovenske občine so poslale na vlado resolucijo, kjer se odločno izjavljajo proti zasedbi naših krajev po Italijanih.

j **Državno veče bo sklicano 1. marca.** Poslanci bodo takole razdeljeni: Srbija odpošlje 84, Macedonija 24, Hrvaška in Slavonija 62, Slovenija 32, Istra 4, Dalmacija 12, Črna gora 12, Vojvodina 24, Bosna in Hercegovina 42 članov. Nekatere pokrajine hočejo biti zastopane številnejše. Definitivno bo to vprašanje rešeno v eni prvih sej državnega zbora. Najbrže se državni zbor otvori s svečano službo božjo. Razpravne seje se bodo začele šele 3. ali 4. marca. Predsedoval bo najstarejši član. Med prvimi predlogi se nahaja predlog o začasnih ustavi kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev in načrt o agrarni reformi. Državni zbor bo zboroval do konstituantne.

j **V belgrajski vladi ni vse prav.** Pretekli teden je izdalo belgajsko ministrstvo začasno ustavo, ki naj velja toliko časa v Jugoslaviji, dokler konstituenta ne sklene nove. Belgrajski uradni list je ustavo objavil, toda vlada jo je konfiscirala. Zakaj, ne vemo. Vemo le to, da je ni prav nič škoda, ker je presneto malo demokratična, čeprav sta jo navdihovala dva ministra, ki sta svitla luč Jugoslovanske demokratske (liberalne stranke). Čuden demokratizem!

j **Razdejanje v Belgradu.** Pred vojsko je bilo v Belgradu 22 tiskarn, sedaj jih je samo pet in še te v malem obsegu. Vse drugo so pobrali Nemci.

j **Premirje med Nemci in Slovenci na Štajerskem** se je sklenilo 14. februarja s tem, da sta se v navzočnosti francoskega odposlanstva določili dve demarkacijski črti, ki tečeta sporedno, vmes pa je 7—8

kilometrov širok pas, ki je nevtralen in v katerem se ne sme nahajati niti naše niti nemško vojaštvo, temveč le nemški orožniki, ki vzdržujejo red. Po tej pogodbi ostane Radgona in radgonski okraj nam, Cmurek pa pride v nevtrarno ozemlje.

j **Mariborske šole slovenske.** Okrajni šolski svet v Mariboru je sklenil, da se vse nemške javne in zasebne šole v Mariboru izpremenijo v slovenske. Nemško učiteljstvo se odslovi.

Domače novice.

Naročnino na »Domoljuba« morejo cenjeni naročniki do preklica plačevati samo po poštnih nakaznicah, ker poštne uradi v Sloveniji ne smejo več sprejemati plačil po položnicah avstrijske poštne hranilnice, naša nova slovenska poštna hranilnica v Ljubljani nam pa še ni dala na razpolago svojih poštinskih položnic.

d **Za pokrajinsko in državno veče.** Izvršilni odbor V. L. S. je sklenil v svoji seji dne 13. svečana t. l., da 1. pozivlja osrednjo vlado v Belgradu, naj nemudoma skliče Državno Veče; 2. zahteva od deželne vlade za Slovenijo, naj ta k o j sezone Pokrajinsko Veče.

d **Slovensko vseučilišče v Ljubljani.** Prihodnjo jesen se otvori v Ljubljani vseučilišče in sicer zaenkrat bogoslovni, modroslovni in pravoslovni oddelki. Obenem se odpre tudi tehnična visoka šola.

d **Mestni dekliški licej v Ljubljani** se bo poddrževal in preosnoval v osemrazredno dekliško realno gimnazijo.

d **Dekan za ljubljansko okolico** je postal župnik v Št. Vidu, Valentin Zabret.

d **Državna posredovalnica za delo.** V preteklem tednu (od 9. do 15. febr. 1919) je iskalo delo 209 moških in 50 ženskih delavskih moči. Delodajalci so iskali 639 moških in 55 ženskih delavskih moči. Posredovanj se je izvršilo 102. Od 1. jan. 1919 do 15. februarja 1919 je iskalo delo 1900 delavskih moči, delodajalci so pa iskali 1346 delavcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 239. Delo iščejo pisarniške moči (348), trgov. uslužbenci (178), tov. delavci, služkinje, kovinarji, slugi, peki, mlinarji, mesarji, mizarji, kolarji, zidarji, tesarji, natakarice itd. V delo pa sprejme posredovalnica gozdne delavce (453), služkinje, rudarje, cestne delavce, šivilje, kolpoterje, delavce za tov. za čevlje, tesarje in razne druge obrtnike.

d **Za smeh in kratek čas.** Prenapet Jugoslovan predlaga v Jugoslaviji, naj ne imenujem svojega denarja ne krona, ne frank, ne dinar, ker vse to diši po tujih jezikih, temveč recimo našemu denarju Srb, Slovenec, Hrvat. Sedaj bomo vendarle enkrat pravi narodnjaki, ko bomo kar po denarnicah nosili Slovence, Hrvate in Srbe.

d **Občni zbor »Kmečke zveze za kranjski okraj«** bo v ponedeljek, dne 24. februarja 1919, ob 1. uri popoldne v Ljudskem domu v Kranju z navadnim dnevnim redom. Potem bo pogovor članov o zadevah kmetov.

Drugod po svetu.

p **Wilson proti Italijanom.** Wilson je menda odločno proti temu, da bi Italijani obdržali južno Tirolsko. Pa naj se Wilson potezne tudi za Istro, Goriško in Trst!

p **Italijanski generali groze.** Navada generalov je bila in bo, da rožljajo s sabljami, če je umestno ali ne. Tudi neki italijanski general grozi, da bo šel z vojsko nad Jugoslovane. No, dobro je, da je še nekaj drugih ljudi na svetu, ki imajo več pameti in tudi več moči kot italijanski generali.

p **Italijani krađejo.** Italijanska okupacijska oblast si je prisvojila materijal, ki je bil v Kninu, za dela na novi liskot dalmatinski železniški progi. Zaplenila je ves materijal, vse stroje in vse živež, ki je bil preskrbljen za prehrano delavstva in je last podjetja »Dalmaspaja«. Zaplenjeni materijal je vreden nad 3 milijone kron.

p **Pohotni Italijani.** V Idriji je sedaj nastavljena ena kalabreška stotnija, ki je v strah vsem prebivalcem. Nobena ženska ni več varna pred temi »kulturonosci«. V kratkem času so ustrelili že 5 žensk, ki so niso hotele udati in zadovoljiti pohotnosti teh vročekrvnežev.

p **Štrajk v Trstu.** V Trstu je izbruhnil splošen železničarski štrajk. Italijani pa so hoteli štrajk zlomiti s tem, da so odslovili štrajkujoče ter jih veliko zaprli. Tako si pridobivajo Italijani ljubezen tržaškega prebivalstva.

p **Papež za zvezo narodov.** Iz Rima poročajo, da sv. oče pripravlja novo okrožnico, ki se bo v prvi vrsti bavila z zvezo narodov. — Umevno je, da se poglavar katoliške Cerkve zanima za tako zvezo, ter jo podpira. Saj je bratstvo med narodi, ki bi je pomenila taka zveza, ideal krščanstva in njegov nauk.

p **Proti delomrznim na Češkem.** Narodna skupščina je razpravljala zakonski načrt o podpori brezposelnih do 15. marca. Po tem roku bodo vsakega, ki noče delati, zabeležili v poseben seznam delomrznih elementov. Načrt odklanja sorodnikom brezposelnih podporo in poziva vlado, naj sklene zasilna dela in naj vpliva na podjetnike, da delavcev ne odpuste brez vzroka. V drugih slojih je mnogo več delomrznih. Posl. Johannes je stavil resolucijski predlog, ki zahteva brezobzirno postopanje s pohajovalci, javno nadziranje dela in preiskavo, so li podatki, podani po podpisancih, resnični. Tudi pri nas bo to potrebno.

p **Proti Nemčiji.** Ententa se je začela bati, da bi si Nemčija zopet ne opomogla in v zadnjem hipu nastopila s kakim neprijetnim presenečenjem. Zato je ententa sklenila poslati 200.000 mož v Nemčijo, kjer bodo zasedli vse važne točke, posebno tovarne za municijo.

Iz naših društev.

* **Kat. slov. izobraževalno društvo v Selcih priredi v nedeljo, 23. svečana v »Društvenem domu«** dve živahni šalogrami: »Pri gospodi« in »Španska bolezen Avstrije« ter več zanimivih pevskih točk. Čisti dobiček bo za domače društvo »Dobrodelnost«. Vabimo.

* **Katol. slov. izobraž. društvo na Homcu priredi v nedeljo, dne 23. svečana t. l. veselico s sporedom: 1. Petje. 2. Igranje »Jeza nad petelinom in kes«. Veselogra v dveh dejanjih. »V Ljubljano jo dajmo«. Veselogra v treh dejanjih. — Začetek ob 3. uri popoldne.**

Dopisi.

Iz Prečana. Španska bolezen tudi pri nas močno razširja. Tekom enega meseca smo imeli čez 20 mrtičev. Dne 31. januarja je umrl občešpoštovan mladenič Janez Šuštaršič. Bil je invalid. Bojeval se je v Tircalah in je bil močno ranjen. Zdravil se je več časa po raznih bolnišnicah, toda popolnoma ni ozdravil. Sedaj ga je pa spravila na drugi svet španska bolezen. — Prizadeži rodbini naše iskreno sožalje.

Z Bleda. Dolgo že ni nič poročal »Domoljub« iz našega lepega kota — bo pa danes malo več. — Kakor povsod, tako je tudi pri nas s koncem vojne in vrnitvijo naših fantov in mož vzklopelo novo življenje v vseh ozirih. Bled se pripravlja za politično, kulturno in gospodarsko bodočnost v svobodni Jugoslaviji. Politično se zbira Bled deloma v J. D. S., deloma v bojih za ljudstvo tako preizkušeni V. L. S. Kulturno delo pa vodi na verski podlagi Katol. izobraževalno društvo v svojimi odseki, na svobodomiselni pa »Sokol« in Bralno društvo. »Kat. izobraž. društvo«, katerega naloga je, družiti sebi in narodu vse, ki hočejo srodne bodočnosti na temelju krščanske vere, je prav krepko zastavilo z delom. Po običnem zboru dne 25. novembra je imelo že tri gledališke prireditve in pa veliko slavnost v proslavo narodnega praznika dne 15. dec. l. l. — Na Svečnico je priredilo dr. Krekove: »Tri sestre«, kateri so dodali fante burke »Rdeči nosovi«. Prireditve smo v nedeljo, dne 9. l. m. ponovili. Dr. Krekove »Tri sestre«, res lepo delo, so v rokah naših fantov in deklet dosegle popola uspeh in splošno odobravanje. — Čeprav komaj parkrat ali celo prvič na odru, so igrali vsi igralci kakor bi vzrastli v svojih vlogah. Iger, kot so »Tri sestre«, bi želeli čim več za naša društva. Igralcem in gledalcem nudi obilo poštene zabave prelepa počuna vsebina. — Poleg društvenega življenja se je pa začelo pri nas tudi najzibavnejše življenje po gostilnah. Poleg obilnega pitja in plesa ter zabavljanja se tam vodi velika jugoslovanska politika gotove siranke. Gostilničarji kažejo tudi najodločnejšo voljo, pridobljeno jugoslov. svobodo re: vsestransko uživati in si politično uto res svobodno določajo ter se ne dajo pri tem od ukrepov vlade čisto nič motiti, ali pa so morda vsled preobčje zaposlenosti prezrli najnovejšo odredbo naše vlade v tem oziru. Pa naj bodo te stvari že kakor hočejo, gostilničarji in prijatelji gostiln se zavedajo, da je gostilna vendar važen faktor za sredo jugoslavije. — Gospodarsko se Bled pripravlja na oživljenje tujkega prometa. Sedenji lastnik gradu in jezera — hotelir J. Kenda iz Sofije — pridno ureja svet, ki je v njegovi lasti. Baje misli zgraditi tudi novo, veliko kopališče ob jezera. Tudi v ostalem se pripravlja, toda treba bo še veliko dela, da bo Bled dobil tisto lice, kakor ga je imel. Vojstvo, ki je imelo tu tri velike bolnice do lani, je temeljito izdelalo poslopja, v katerih je bilo nastanjeno, in javne naprave, zlasti »Zdravniški dom« in park pred njim. — Za sklep pa še eno veselje, pa tudi resno. Na Bledu imamo še novo farno cerkev. Gotovi ljudje delajo z načrtom, oziroma so povedali, da bi jih radi delali, če bi se razmere v Jugoslaviji tako razvile. Kako bi se to lepo poslopje dalo prirediti za — teater. Bledci, ali razumete ta »špas« in pa tiste, ki so se ga spomnili?

Gospodarski del.

Gospodarski in tržni pregled.

Za kmeta je važno vprašanje, kako se bodo zanaprej prodali njegovi pridelki. Bele moko za enkrat v Ljubljani primanjkuje, toda v drugih deželah imajo žita več, kakor ga morejo porabiti. Pšenice se je po angleških podatkih, ki so navadno najbolj zanesljivi, pridelalo lani za 19,1%, torej peti del več, kakor prejšnje leto, rži pa celo za 26,01%, torej več četrti del. V Avstra-

liji imajo v primorskih mestih velikanska skladišča polna pšenice, katere niso mogli prodati ob vojski, ker je zaradi velike daljave manjkalo ladij za prevoz. Prav isto je v Indiji in deloma tudi v Argentini. V slednji deželi je turščice toliko, da so začeli z njo kuriti železniške stroje. Preinoga nimajo, turščice je pa veliko.

Angleška vlada je med vojsko tudi vzela v roke kupčijo z žitom. Kmetom je zagotovila najnižje cene, ki so bile zelo visoke. Naša vlada je določila najvišje cene, čez katere ni smel nobeden prodajati. Te nizke cene so vzele kmetu veselje do dela, ker se mu trud ni izplačal. Angleška vlada je pa hotela doma pomnožiti pridelovanje žita ter je določila najnižjo ceno za žito. Rekla je: »Jaz ti prevzamem skozi 1 leto ves tvoj pridelek za to ceno, če je tudi žito drugod cenejše. Če ga pa moreš sam dražje prodati, te ne bom ovirala.« — Tako so kmetje z veseljem spremenili pašnike in travnike v rodovitne njive. — Da ne bi delavci postali nevoljni, jim je vlada zagotovila, da bodo kruh dobivali še vedno po stari ceni. Tam pečejo hlebe po 1,8 kg — angleške 4 funte. — Seveda je morala vlada veliko doplačati ter vzeti vso žitno trgovino v svojo upravo. Pravijo, da je na leto doplačala 2400 milijonov kron po naši stari veljavi. Zdaj so pa še delavci tudi na viadi; češ: s svojo neumno gospodarsko politiko nam je tako državo zadolžila, mi bomo morali pa plačati.

Tudi za letos je obljubila angleška vlada kmetom najnižje cene. To bo pač lahko spoštila. Za Amerikance, ki so isto storili, bo pa prav hudo. Vlada je najbrž mislila, da bo vojska še dolgo trpela, obljubila je kmetom za bušel — 35 l ali 27,2 kg pšenice, torej za dober mernik — do 20. junija 1920 plačati 2,26 dolarja ali dobrih 11 K v Cikagi. Pred vojsko je bila tam pšenica trikrat cenejša. Za to ceno se pa izplača pšenico v Ameriki sejati. Kmetje so napeli vse moči in pričakujejo do 1200 milijonov bušelnov pšenice. — Zdaj je pa na svetu pšenice preveč. — Na Angleškem, kjer so imeli popred Amerikance po pravici za največje prijatelje, zahtevajo zdaj vsi, naj se kupi pšenica tam, kjer bo cenejša. Če bogate Amerikance malo orobkajo, bo še boljše. Pšenico bodo jemali v Avstraliji, Argentini in Indiji. Amerikanci bodo imeli zgube najmanj 1200 milijard mark. — Skušali bodo prodati, če tudi z veliko zgubo. Cene žitu bodo gotovo precej padle. Laška je kupila v Argentini 60.000 vagonov pšenice.

Na Ruskem vlada velika zmeda. Socialisti so navdušili množice, ko so jim obljubili delitev zemlje in premoženja. Osnovni so se »odbori revščine«, ki delijo stanovanja po mestih in vse pohiše. Kar ima kdo, mu s silo vzamejo. Tovarne so skoro povsod ustavile delo. V Petrogradu zahteva delavec na dan 60—100 rubljev. Socialisti, kateri so popred vsem na svetu nebesa obetali, skrbijo zdaj le sami zase. Pravi meščani dobijo na dan 50 g kruha, »da ne pozabijo, kakšen okus ima kruh.« Par čevljev velja 500—700 rubljev, funt mesa 20—25, 1 koren pol rublja, 1 funt kruha 10 rubljev. Iz mest vse beži, ker se na deželi vendar bolj prosto živi in je za živež veliko

lažje. Le iz Petrograda se je izselilo nad 1 milijon ljudi. Nobeden ni varen. In ta Ruska, ki zdaj strada, ki je bila pred vojsko največja žitnica Evrope! Ni čudno, če ne morejo socialisti pri naših kmetih ničesar doseči.

Sladkorja se je pred vojsko izvažalo iz Avstrije za 200 milijonov kron, torej najmanj 40.000 vagonov. Nemška Avstrija ima le 4 tovarne, ki pridelajo skupno do 400.000 stotov, ali 4000 vagonov. Vse drugo pride iz Moravske in Češke. Tam imajo toliko sladkorja, da ga ne bodo mogli doma porabiti. Na češki sladkor že čaka Poljska, in tudi Francoska. Najbrž jim je postal trstni sladkor iz Amerike in Azije predrag. Čehi bodo gotovo pošiljali sladkor v Italijo, na Francosko in Grško, od nas bodo pa rabili živino in to več kakor bodo od nas za sladkor dobili.

Da bi ne bili preveč odvisni od Nemcev in Mažarov, si hočejo osnovati lastno donavsko brodogojstvo. Vožnja z ladjami je veliko cenejša kakor po železnici. Poslali so komisijo iz ministrov v Belgrad, ki naj proučuje to vprašanje. Sicer so Čehi od Donave precej oddaljeni, vendar so spoznali korist in pomen paroplovbe. Mi imamo tudi Savo. Nekdaj se je vozil po Savi les doli, žito pa gori. Zdaj se je vse opustilo. S primerno malimi stroški bi se dala ta paroplovba izpolniti. Železnica bo težko zadostovala, da žitne zaklade Ilirsko in Banata spravimo v naše dežele. — V tem naj bi naši tehnikci pokazali svojo izurjenost.

Mala Švica je z veliko spretnostjo med vojsko vodila svoje gospodarstvo, da ni ljudstvo lakote trpelo. Pred vojsko so biko in dobre molznice pošiljali po celem svetu, zdaj sta Avstrija in Nemčija skoro vse same pokupili. Tako so prodali bikov 2201, na Nemško 1731, v Avstrijo 281, vseh krav 9988, na Nemško 8649, v Avstrijo 1256. Biko so plačevali: dobre 1200—2500 frankov, najboljše 2500—3500. Starejše biko so prodajali le na težo 1 kg 1,70—2 franka. Krave: navadne 700—900 frankov, dobre 1000 do 1200, posebne 1200—1600. Pred vojsko je šlo veliko naših prešičev v Švico, zdaj so skoro vse dobili iz Italije, ki je dala 15.567 prešičev. Kakor se kaže, nam bodo tudi ta trg prevzeli.

Kaj mora kmetovalec vedeti o gnojilih?

Kako lahko preračunaš, koliko redilnih snovi da odvzame žetev zemlji na 1 hektaru?

Koliko redilnih snovi da odvzame žetev na 1 hektaru zemlji, moreš izračunati, ako poznaš težo (pridelanih produktov) nažetih pridelkov in veš, koliko redilnih snovi imajo le-ti v sebi.

Katerih gnojil pri raztrošanju ne smeš mešati?

1. Med seboj ne smeš mešati tehle gnojil: žveplenokislega amonijaka z apnom ali s tomaževo žindro (apnenim dušcem); apna ne smeš mešati z žveplenokislam amonijakom niti s superfosfatom niti s hlevskim gnojem, z gvanom; superfosfata ne smeš mešati z apnom niti s tomaževo

žlindro (apnenim dušcem); tomaževe žlindre (apnenega dušca) ne smeš mešati s superfosfatom, niti z žveplenokislím amonijakom niti s hlevskim gnojem, z gvanom; hlevskega gnoja ne smeš mešati z apnom niti s tomaževo žlindro (apnenim dušcem).

2. Lahko mešaš, a šele neposredno pred uporabo ta-le gnojila: kalijeve soli z apnom ali s tomaževo žlindro (apnenim dušcem); apno s kajnitom ali s kalijevimi solmi; tomaževo žlindro (apneni dušec) s kalijevimi solmi in s kajnitom; kajnit z apnom ali s tomaževo žlindro (apnenim dušcem).

3. Vsa druga gnojila lahko mešaš sleherni čas.

Ali je treba z gnojenjem nadomestiti samo toliko redilnih snovi, kolikor jih odvzame zemlji žetev?

Množina redilnih snovi, ki jih odvzame zemlji žetev, sama še ne pove, katerih redilnih snovi primanjkuje tvoji zemlji, vsebina redilnih snovi v pridelanih rastlinah in pa potreba gnojenja se torej ne krijeta.

Imamo redilne snovi, ki se v zemlji, reklet bi, težje premikajo nego druge; taka je n. pr. fosforna kislina. To redilno snov usvoji (použije) rastlina le tedaj, ako jo korenine najdejo. Ker pa korenine ne pridejo na vse kraje, zato mora imeti zemlja vedno mnogo več sprejemljive fosforne kisline v sebi, nego je potrebujejo rastline ta popolno, izvrstno žetev. Fosforne kisline potrebuje tedaj zemlja vselej bistveno več nego povedo množine redilnih snovi, ki so v rastlinah.

Praktični poizkusi so pokazali, da potrebuje zemlja povprečno gnojil:

I. Fosforne kisline:

- a) pri okopavinah 2—3krat toliko, kot se nahaja v njih redilnih snovi;
- b) pri žitih in krmskih rastlinah 3—5krat toliko, kot vzamejo redilnih snovi iz zemlje.

II. Dušca kvečjemu ravno toliko, kot ga odvzamejo rastline.

III. Kalija ravno toliko, kot kažejo redilne snovi v rastlinah. Zato bi bila n. pr. le potrata, ako bi hoteli zemlji, ki je že po naravi bogata kalija — to je n. pr. pogostoma pri glinasti zemlji — nadomestiti ves kalij, ki smo ga ji odvzeli z žetvijo.

Iz tega razvidiš, da iz množine redilnih snovi, ki si jih odvzel zemlji z žetvijo, ne moreš kar naravnost sklepati, koliko gnojil da potrebuje tvoja zemlja.

Kako se dá določiti, katerih redilnih snovi da primanjkuje zemlji?

Samo s poizkusnim gnojenjem naravnost na polju se lahko poučiš, katerih redilnih snovi primanjkuje tvoji zemlji.

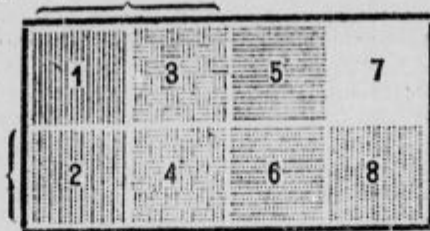
Kako je prirediti poizkusno polje?

Pripraven je sledeči načrt za preizkušanje: Določi kos zemlje, ki meri 40 m po dolžini in 20 m po širini in razdeli ga po doljeni sliki v 8 kvadratov po 10 m dolgih in 10 m širokih.

Gnojila porazdeli z največjo natančnostjo popolnoma enakomerno na te kvadrate in pazi posebno na to, da ne pride

nobeno gnojilo čez mejo na sosednji kvadrat.

Kalijevo gnojilo pride na kvadrate 1, 2, 3, 4, fosfornokisló gnojilo na kvadrate 3, 4, 5, 6, in dušičnato gnojilo na kvadrate 2, 4, 6, 8.

===== = kalijevo gnojilo.

===== = fosfornokisló gnojilo.

===== = dušičnato gnojilo.

Slika ti pove, da je sleherni kvadrat poizkusnega polja drugače pognojen.

Na posameznih kvadratih so gnojila tako-le porazdeljena:

1. Sam kalij,
2. dušec in kalij,
3. fosforna kislina in kalij,
4. dušec, fosforna kislina in kalij,
5. samo fosforna kislina,
6. fosforna kislina in dušec,
7. nepogojeno,
8. samo dušec.

Ako opazuješ skrbno posamezne poizkusne parcele med rastno dobo in skrbno tehtaš pridelke, boš kmalu prišel na sled, katera gnojila da so potrebna tvoji zemlji in tvojim rastlinam in kaj se ti najbolje izplača.

(Dalej.)

Gospodarska obvestila.

g Bratje pa že takil Na Hrvaškem vlada klika štirih judov, kateri imajo v rokah vso prehrano. Med vojsko so zaslužili milijone in tudi zdaj bi še radi polnili svoje nikdar polne žepe. Zato pridno izvažajo živila čez meje, v Nemško Avstrijo in na Laško, kjer dobe drago plačano, v Slovenijo pa ne prodajo nič, ker je vlada po njihovih željah prepovedala izvoznice. Slovenija zaradi teh štirih judov strada, med tem ko ima Hrvaška toliko živil, da je vlada prepovedala kmetom pod maksimalno ceno prodajati, ker po maksimalni ceni niso mogli prodati. Pravijo, da je Jugoslavija ena država, a vendar je Slovenija sama svoja država, ločena po carini od Hrvatske. Nas rabijo pač za edinstvo, kadar jim kaže.

g Štetje živine. Štetje živine se je vršilo zadnjikrat po stanju z dne 30. aprila 1918. Prehranjevalni urad nima jasne slike, koliko klavne živine bi se lahko odvzelo v posameznih krajih, ne da bi se s tem uničevala živinoreja. Zato izvede prehranjevalni urad dogovorno s poverjenštvom za kmetijstvo štetje vse živine (goveje živine, konj, prašičev in koz) po Sloveniji po stanju z dne 28. februarja 1919.

g Cena živine in nadrobna prodaja. Deželna vlada je v svoji seji dne 12. svečana t. l. sklenila, da se zvišajo na slovenskem ozemlju prevzemne cene vseh vrst živine za 1 K 50 vin, pri kilogramu žive te-

že. Ta povizek se bo izplačeval od 16. t. m. samo tistim posestnikom živine, ki oddajo živino prostovoljno, bodisi na poziv zaupnika ali brez poziva. Opozarja se pa izrecno, da ostanejo cene za nadrobno prodajo mesa neizpremenjene, kakor do sedaj, ker plača omenjeni povizek država.

g Cena živine na Hrvaškem in pri nas. Cena živine je na Hrvaškem približno trikrat tako visoka kakor pri nas; kilogram žive teže stane pri goveji živini 8 do 12 K. Zato je umljivo, da se živina izvažna na Hrvaško in v ozemlje, zasedeno po Italijanih, kjer se plačujejo prav tako visoke cene. Slovenski živinorejci so bili že v avstrijski dobi oškodovani za milijone, ker je imela goveja živina v ozemlju, naseljenem po Slovencih, nižjo ceno nego drugod ista živina enake kakovosti. Ministrstvu za prehrano v Belgradu je poslala deželna vlada po predlogu zastopnikov Vseslovenske Ljudske Stranke spomenico, v kateri se zahteva, da se na vsak način izenačijo cene za govejo živino v vsem kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev. Zaeno se naprosi skupna vlada v Belgradu, da prevzame preskrbo vsega vojaštva, torej tudi onega, ki se nabaja na ozemlju Slovenije, ker so se pojavile pri prehrani vojaštva, zlasti na Stajerskem, razne težkoče.

g Delniška družba »Triglave«. Sporoča se, da se snuje delniška družba za izdelovanje marmelade ter žitne kave z imenom »Triglave«. Vsi pogoji so dani, da se bo podjetje lepo razvijalo. — Uživanje marmelade se je med vojsko zelo razširilo in udomačilo. V Jugoslaviji nimamo nobene tovarne za izdelovanje marmelade. Uživanje žitne kave je bilo tudi že pred vojsko splošno razširjeno. Ne le meščani, uradniki, delavci, ampak tudi kmetovalci so splošno kupovali žitno kavo (Knajpovo in Vidrovo). Na milijone je šlo denarja iz jugoslovanskih pokrajin za žitno kavo in marmelado v druge, zlasti nemške dežele. Sedaj imamo Jugoslavlani lastno državo in se bo treba postaviti na lastne noge. Treba bo ustanoviti razna podjetja, ker bodo vsled colnine prišle stvari, ki jih nimamo doma, še veliko dražje. Zato se obračamo do Vas s prijaznim vabilom, da se udeležite z denarjem pri tem narodnem podjetju. Delnice so po 500 K. Sedaj, ko se ne ve, kaj bo z avstrijskim papirnatim denarjem, ki se po denarnih zavedih splošno le po tri odstotke obrestuje, je gotovo zelo pametno, da se deno v nameravano delniško podjetje, kjer bo varno in dobičkonosno naložen. Zato Vas vabimo, da vzamete več delnic po 500 K. Zato se vabite, da sporočite po dopisnici na predsednika pripravljalnega odbora g. Fr. Cerarja, tovarnarja v Domžalah, koliko delnic boste vzeli, zneska za enkrat ni treba vplačati. Ako pa hočete podpisani znesek takoj vplačati, pošljite prijavo in znesek Jadranski banki v Ljubljani ali Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani. — Pripravljalni odbor.

g Naš denar. Dne 11. februarja se je mudil v Ljubljani dr. Nedjeljkovič, glavni nadzornik pri finančnem ministrstvu v Belgradu, in se posvetoval s slovenskim fin. poverjenikom. Rekel je, da je tekom par mesecev pričakovati, da se žigovani av-

strijski denar zamenja z novimi bankovci v dinarski vrednosti, kar bo našo valuto zelo dvignilo in ji počasi pripomoglo do vrednosti franka.

g Avstrijski bankovci so pravo strahilo vsem bivšim avstroogrskim narodom. Sedaj so izračunali, da kroži v Jugoslaviji za 5 milijard, v Čehoslovaški republiki za 12 milijard, na Ogrskem za 8 milijard, na Erdeljskem za 1 milijardo, v Nemčiji za 1 milijardo, na Poljskem za 1 milijardo, v Nemški Avstriji za 8 milijard, v Švici in drugem inozemstvu za 1 milijardo bankovcev. Srečni avstrijski dediči!

g Cene platnu so v Zagrebu znatno padle; dočim je stalo domače platno še pred tednom dni 32 kron meter, so ga prodajali 7. t. m. po 20 kron meter.

g Znižanje obrestne mere. Vsled prevelike obilice denarja in nemožnosti, istega ugodno plasirati, so ljubljanski denarni zavodi po skupnem dogovoru sklenili, znižati obrestno mero za vse hranilne vloge, kakor tudi za vloge o tekočem računu na 2 odstotka, kar velja od 15. februarja t. l. dalje.

g Tudi Nemška Avstrija bo žigosala bankovce. Avstrijska vlada je sklenila žigosati svoje bankovce, da ne bodo napram češkimi in jugoslovanskim preveč izgubili na svoji vrednosti.

g Modro galico za škropljenje tri za bodočo pomlad nujno priporoča Slovenska kmetijska družba prav hitro naročiti v ozirom na tozadevne družbene objave v 1. in 2. številki letošnjega »Kmetovalca«. Po zanesljivih pojasnitvah od strani merodajnih čistilcev, katerim so prometne razmere na železnica dobro znane, se je prav zelo bati, da bo brzokone železniški promet silno omejen, če ne popolnoma ukinjen. Kajti lokomotive so v tako slabem stanju, da bodo odpovedale; tudi ni dovolj maže za stroje in vozove, premoga primanjkuje od dne do dne več in rudokopi kakor železnice se imajo boriti s silnim pomanjkanjem delavcev. Na izvršitev sedanja naročila se mora čakati tri do štiri tedne, ter bo ta doba vedno daljša in končno se utegne pripetiti, da železnica sploh ne bo sprejemala prevažanja modre galice, saj so v Nemški Avstriji, odkoder pride modra galica, že sedaj tovrstni promet omejevali na najnujnejše potrebe, med katere pa modre galice ne štejejo. V slovenskem ozemlju potrebujejo v nogradniški knji 75 vagonov modre galice, a danes je družba sprejela naročila šele samo na 10 vagonov. V takih razmerah odklona Slovenska kmetijska družba napram vinogradnikom vsako odgovornost.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkev)

sprejema hranilne vloge, in jih obrestuje po 3 1/4 % brez kakvega odbitka.

Prosto ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Drugo pismo svobodomislcu.

V pismu govorite tudi nekaj o »ceremonijah«, češ da so služba božja in zakramenti ceremonije, ki Vi ne marate zanje.

Ceremonije? I, seveda so. Ali ste hodili v latinske šole? Če ste, veste, da pomeni ta latinska beseda svete obrede. Gotovo so pa maša in zakramenti sveti obredi. Morda ste hoteli reči, da so to samo, z golj ceremonije? To bi bila seveda velika zmota. A tega ne boste trdili, če zaupate Kristusu. Kristus nam gotovo ni hotel dati pen za zlato!

Nekaj drugega je, česar niste do dobra preudarili.

Ali ste že kdaj opazovali otroke, kako se stiska k svoji materi in jo objemkava, kakor pravijo? Zakaj to dela? Zato, ker ljubi svojo zlato mamico in si ne more kaj, da ji ne bi te ljubezni pokazal. Ali ste že opazovali kdaj deklice pri znamenju Matere božje? Najlepših cvetic nabere ter jih spleto v šopek in ta šopek položi Materi božji pred noge. Zakaj neki? Zopet zato, ker jo ljubi in ji hočejo pokazati svojo ljubezen. Ljubezen jih žene, naj ji dajo kaj lepega, dragega. A kaj naj bi dale ubožice, kakor najlepših cvetic, ki jih morejo dobiti? Seveda Mati božja ne potrebuje njih cvetic, to tudi same dobro vedo, a cvetice naj bi bile le izraz, podoba (simbol), pravijo učeni ljudje, njih ljubezni.

Ali ravna jo tako le otroci? Prosim Vas, pogledite malo v svet! Ali ne kažejo sploh ljudje spoštovanja, ljubezni in drugih čustev z različnimi vnanjimi kretnjami, znamenji, podobami, simboli? Zaročenci si dajejo prstane, znamenje večne zvestobe, drugi spominke in podobne, še drugi dragocene darove. In glejte jih, kako se ljudje vedo. Pozdravljajo se, drug drugega se odkrivajo, poklanjajo se, gosposki damam sljubijo roko. Ni vse to neumna, kakor bi se komu zdelo. Marš kaj je pretirano in izumetničeno, a v vsem je nekaj splošno človeškega.

Človeku je naravno, prirojeno, da kaže močna srčna čustva na zunan. Pravzaprav jih ne kaže on, ampak čustva se sama kažejo in izražajo. Kakor človek od sramu zarji, od veselja vzklikne, od strahu zavpije, tako kaže razna čustva na razne načine. Prav tako naravno je človeku, da skuša izraziti svoja čustva z vnanjimi znamenji: svojo hvalečnost z darili, svoja spominjanja s spominki, svoje spoštovanje s pozdravi in pokloni. Tisti, ki opazujejo človeka in njegovo duševno življenje, so pa tudi opazili, da človek s takimi vnanjimi kretnjami in znamenji tudi sam sebe vzpodbuja k notranjim čustvom. Če se hoče kdo prav zbrati, se umakne v samoto, zapre oči, položi roke v naročje in skuša sredi vnanje tihote takorekoč slišati, kaj mu srce govori. Če se hoče človek navdušiti, se postavi pokonec, zamahne z rokami in si začne narekati velike besede velikih moči. Če hoče biti sam s svojo žalostjo, gre na grobove, kjer otožno pobeša veje vrba žalujka in tiho žumi veter po grobeh.

Tak je človek. Človek ni zgolj duh, ki bi mu zadoščevale hladne misli, sama duhovnost brez čutnega življenja, brez vna-

nosti, brez ceremonij. Ceremonije so same ceremonije, če so ponarejene, če niso izliv in izraz srčnih čustev ali nagib in podnet za taka čustva.

Če Vi to dobro premislite, ljubi moj, boste spoznali, kako čudovito lepo je krščanstvo tudi v tem oziru. Ali ste že bili v kaki cerkvi, ki so jo protestantje vzeli katoličanom? Na Nemškem je mnogo takih prekrasnih starih cerkva. A kako so sedaj puste in prazne, ko so protestantje razbili in pometali iz njih vse podobe, ko ni več zlatih plaščev in dragocenih posod in se ne dviga več ob oltarjih dišeče kadilo in v skrivnostnem somraku ne gori več večna luč!

Kristus sam je kazal svoja čustva po človeško tudi na zunan. Da je zahvalil Očeta, je povzdignil kvišku oči; če je blagoslavljaj, je dvigal roke; če je molil v srčni bridkosti, se je sklonil na zemljo. Kristus sam je obhajal prvo službo božjo nove zaveze s svetimi obredi judovske velikonočne večerje. Katoliška cerkev je sprejela od njega naročilo, da naj dela to v njegov spomin. Ker pa Cerkev dobro pozna človeško srce, kako potrebuje vnanjih nagibov in vnanjih znamenj, zato je zbrala za službo božjo vse, kar je lepega, vse, kar more povzdigniti človeško srce, vse, kar more približati človeškemu umu neizrekljivo božjo skrivnost, ki se nam razodeva v sveti daritvi in svetih zakramentih. Sveta daritev je največji dokaz božjega usmiljenja, sveti zakramenti so studenci milosti božje. To uči vera. A da bi mi to v podobah nekako gledali, zato naj bi služili sveti obredi.

Kako lepo predstavljajo svetle luči na oltarju: svete resnice krščanstva, ki so luči naših duš, in Kristusa, ki je Luč sveta! In večna luč pred tabernakljem, kako lepo predstavlja Jezusovo vedno pričujočnost med nami, a tudi kaže, kako bi morala tudi naša srca vedno biti pri Jezusu in se uporabljati v vedni službi božji, kakor se uporablja olje v svetilnici! Kakor se dviga dišeče kadilo, tako naj bi se dvigale naše molitve. Kakor cvetice na oltarju širijo prijeten vonj, tako bi morale biti tudi naše misli in želje kakor vonjivo cvetje pred Bogom. Vse, vse v katoliški cerkvi je tako lepo, tako božje in tako človeško! Treba se je le zamakniti v svete obrede in s Cerkvijo misliti, čutiti in živeti. Gotovo Vam je znano, da imajo po šolah posebno knjigo, ki govori o svetih obredih (Liturgiko jo imenujejo, po grški besedi liturgija, ki pomeni službo božjo). Svetujem Vam, vzemite jo v roke, morda boste to in ono bolje umeli, kar Vam sedaj dela težave!

Nekateri se časi rogajo, češ kaj treba dragocenih plaščev in zlatih kelihov in zlate monstrance? ali mar Bog potrebuje zlata in srebra? O ne, ljubi moj, vsega tega Bog ne potrebuje, a mi potrebujemo! Kako naj izrazimo svojo ljubezen do Boga, svojo hvalečnost za njegovo veliko usmiljenje, svoje spoštovanje do njegovega neskončnega veličastva, kakor s tem, da izberemo najlepše in najdražje, kar imamo, ter porabimo pri službi božji? Bog naših darov zares ne potrebuje. A naša srca bi se v cerkvi malo povzdignila k Bogu, če bi v cerkvi za službo božjo izbirali najslabše.

kar imamo. Nikoli ne morem pozabiti neke pesmi slovenskega liberalca, ki v njej opeva, kako mu je dala draga zlat prstan, a on ji je dal ponarejeno verižico in jo goljufal. Dvajset rajnov je stal njen prstan, tako poje, a le dvajset kraščarjev njegova verižica. Ni nazadnje vse, ali je prstan zlat ali ne, a podoba ljubezni in zvestobe mora biti; kdor pa pri prstanu goljufa, tudi v ljubezni goljufa. Tako je tudi z nami nasproti Bogu. Če rabimo za izraz ljubezni in spoštovanja med ljudmi zlato in srebro, dragulje in cvetje, baržun in svilo, bi skazovali Bogu malo spoštovanja in malo ljubezni, če bi nam bilo za cerkev in službo božjo vse dobro: za zlato pločevino, za svilo raztrgane cunje, za cvetje pomalan papir! Bog tudi v najubožnejši cerkvi rad prebiva med ubožnimi, a gnusijo se mu ljudje, ki sipljejo bogastvo za svoje malovredne strasti, a v cerkvi farizejsko vprašujejo: črna pa ta potrata?

Vem, da Vi niste med tistimi, a omenili sem to, ker je ravno nanese beseda. Premislite, ljubi moj, malo globlje katoliško obred, boste videli, kako vsi služijo temu, kar nam je najpotrebnejše, — božji ljubezni!

Pozdravljeni!

Listek

Junakinja iz Štajra.

Povest. Prevaja ***

(Dalje.)

XI.

Naslednje jutro se je že tam daleč na vzhodu jelo svetliti za gorami. Mesto Štajer je po nemirni, v strahu prečuti noči še počivalo v globokem spanju.

Tiho so samevali z mladim zelenjem odti gozdi, skrivnostno je šumela Aniza. Samo daleč tam za dambahskim gozdom je žvrgolela gozdna plica.

Pa glej, od garstenskega brega sem plove po tajno šumljajoči vodi čoln s krepkimi veslji.

Čuden tovor vozi: Trije ljudje sede v čolnu, eden od njih vesla, nad glavami vseh pa plava dolga, rdeča modra zastava s svetniško podobo; poleg zastave se dviga v mirni jutranji zrak črn križ, na katerem visi pripeto blede Gospodovo telo. Ministrant drži križ, črn menih ima v rokah zastavo, hlapec pa se molče upira v vesla. Menih Albert gre na vse zgodaj na božjo pot; v Trajzingu ga bodo čakali pobožni verniki, dvesto moških in žensk, z njimi pa bo pobožna Stefana, angel, ki je sprožil misel na to božjo pot.

Tožče hite naprej valovi, zdi se, kakor bi mrmrali: Kuga je na naših bregovih, kam ploveš, kam ploveš?

Zugajoč kipe proti nebi stolpi mesta, v katerem čakajo verige in vezi one, ki se upirajo Hendelnovim brezbožnim postavam. Albert sklanja svoja bleda upadla lica, ki jih napol zakriva kapuca, nad brevirjem, ki mu počiva v naročju, ter moli psalme; srce pa se mu širi veselja, ako pomisli na kraj milosti, odkoder bo v večno čast božjo in sovražniku v sramoto prinesel mestu Štajru blagoslov.

Veda mrmra in šumlja, vedno bliže prihaja breg, ki ga pokriva megla. Za visokimi jelkami nad Dambahom se nekaj ognjeno svetli.

Ministrant se s paznim očesom ozira proti oni strani, pokaže tja z malim prstom in reče:

»Glejte, pater Albert, tam zdaleč v gozdu iz zelenja gleda nekaj modrega.«

Albert bere naprej v knjigi ter reče: »Cvete li encijan letos tako zgodaj? No, pa ni nič čudnega, letos je pač nenavadno leto.«

Deček gre še naprej proti gozdu ter pravi:

»Oče, bliska se kakor srebro in jeklo. Menih obrne oče proti gozdu in se smehlja:

»Na višavah se kadi jutranja megla kakor daritev dobrega Abelna, na zemljo pa pada jutranja rosa, kakor bi se jokali angeli nad človeškimi grehi.«

Veslar visoko dvigne vesla, s katerih teko bliščeči potoki, in pravi:

»Gospod pater, kaj pa, če so Hendelnovi vojaki, ali pa pásavski roparji?«

»Odkod pa naj Hendel ve,« smehljaje se odvrne Albert: »od teh, ki so bili v cerkvi, mu ni nikdo povedal; če bi mu bil kdo povedal, bi se jaz sedaj ne vozil po Anizi, marveč bi bil že cele ure v ječi. Ne bojte se, Bog je z nami, Bog čuje nad svojimi otroci.«

Čudovito pogumno je srce svetlega moža, ki se ne boji in ne pozna prav nobene nevarnosti. Kakor junak je stal pred vikarijem Karlom, ki so se mu od strahu šibila kolena; očital mu je, da pahne Štajer in samostan v kugo in pogubo.

Toda v smrti celici opatovi je prijel vikarija za roko, ki jo je položil v Kristovo roko, ter je rekel:

»Spomnite se zadnje ure svetnika, ki je videl prihajati preganjanje, pustite me, in rešen bo Štajer, samostan in mi vsi skupaj!«

Prior se ni mogel ustavljati taki živi veri ter mu je navsezadnje dovolil, če Bog tako hoče. Bog je z njim, in če mu jih pade tisoč v levo krilo in dvatisoč v desno, ne bo omahoval, ker je z njim Bog, ki bo vental njegovo živo vero.

Urno plove čoln sedaj po Anizi doli proti Frajzingu, za dambahskimi gozdi že žari rdeča jutranja zarja. Veslar in deček gledata sedaj naprej, sedaj nazaj, če ne prihajajo Hendelnovi rablji. Menih moli dalje brevir.

Tam zdaleč v gozdu pa ne cvete modri encijan, tudi ne špačka; tam ni padla rosa kakor angelske solze; tam se dviga dim, pa to ni pobožen dim Abelnove daritve.

Tam v gozdu se gibljejo divje, krasne postave, štirideset do petdeset, modro in belo so oblečene ter imajo ljute puške, narejene iz hrastovine in jekla. Kako je to? So se li čez noč z roso pokrite zelene jelke izpremenile v bojovnike? Stojte ali sede okoli ugašajočega ognja, ki ga neliže za stražo — to so daleč naokoli znani štajerski strelci. V njihovi sredi stoji mladi Hendel, drži roko za ročaj meča ter pazno prisluškuje proti dolini. Kdaj pride strupena sodega? Njegov rdeči žrebec se pase v zeleni travi, privezan na dolgo, v zemljo vtaknjeno sulico.

Gozdni plič žvrgole nad njegovo glavo sladko pesmico ter vabi k sebi družico. Prvi jutranji svit poljublja nješove temne oči, li jih venčajo tako lepe dolge trepalnice, in s travnika sem mu plavajo na vojaško suknjo svilnatobeli cveti pomladnih cvetic. Ob njegovih nogah se ljubko igra in poljublja dva steklenozelena martinčka. Divje in kljubovalno stoji tu in krčevito grabi meč, ki čaka krvavega krsta. Morilska tolpa, kje se skrivaš tako dolgo?

Nakrat se skloni pokonci. Čuj! V vodi se čuje pljuskanje... Zonet... Skozí drevesa je razločno videl čoln z menihom, križem in zastavo. Nesramna sodega! Res si drznel S križem in Madono gredo slovesno, po kugo...

Puške v roko! Kmalu zaplešemo.

Nekoliko v stran od Frajzinga je čoln zavozil v bičje, kjer ga je brodnik privezal, in vsi trije so izstopili: menih, ministrant s križem in hlapec z zastavo. Mahnili so jo po Železni cesti. Napočilo je ročnato jutro. Albert se je ozrl proti mestu, odkoder se je čulo zvonjenje protestantovskih zvonov — katoliški so molčali — ter si je mislil: sedaj

sovražnik zapira in pečati cerkev, toda četrtri dni bo Krist vstal.

Nakrat ostrmi.

Romarji ga že čakajo pred staro, prepecelo kapelico, ki zre iz temnega brezbožnega grmovja ven. Tu so sicer obsojenci opravljali svojo zadnjo molitev, preden so stopili na morišče, danes pa tu kleči pobožna množica, kakih stotindvajset ljudi. Može so imeli kloboke vrokah, ženske so bile v belih rutah.

Kakor angelski glas iz dežele rajske sreča priplava Albertu na uho Stefanin glas: »Sedaj pa molimo še angelovo češčenje. — Angel Gospodov je oznanil Mariji in spočela je od sv. Duha. Češčenja Marija, — in mnoge pobožnih ženskih in nekaj krepkih moških glasov je nadaljevalo: »Marija, milosti polna, Gospod je s teboj.«

Albert je od zdaleč strmeč opazoval množico. O, kako lepa, kako lepa je pobožnost in vernost tega dobrega ljudstva. Tako vero mora Bog poplačati. Rdeč in žareč je vzjel mladi dan nad Železno cesto. Na desni je zaplamenel stolp sv. Ulrika, na levi pa je bilo videti okostnjak, ki je tam med temnimi jelkami visel na vislicah. Zares, je pomislil Albert, tudi naša pot pelje mimo vislic, med življenjem in smrtjo. Blagor jim, ki verujejo in s smrti ne boje.

Tedaj se približa menih in romarji ga pozdravljajo: »Hvaljen Jezus in Marija, prečastili gospodi!«

»Prehiteli ste me,« odgovarja menih, ki stopi k Stefanu.

»Saj še nismo dolgo tu,« odgovarja Stefana, ki zre na patra s svojimi modrimi, otroško nedolžnimi očmi, »nekoliko smo pomislili. Pa morajo še priti ljudje. Glejte! Ravno zopet novi prihajajo.«

»Imaš li dobro obutev, Stefana?« vprašuje menih. »Si se li dobro odteščala, pot je dolga.«

»Oj, dolgo vzdržim tešča,« se smehlja deklica, ki je bila v svoji preprosti kmečki ruti sveža kakor pomlad, jasna kakor majnik, tako čudovito mila. »Sicer sem pa popila doma nekoliko mleka, tudi čevlje imam dobre. Vrhutega imam pa še nekaj za na pot,« — dvignila je majhno culico, ki jo je nosila v rokah, »če komu na potu postane slabo, bo to dobro proti srčnim napadom.«

»Kaj pa so rekli tvoja mati?« vpraša menih.

Lahna senca je legla deklici na obraz.

»Naprej me niso hoteli pustiti,« tiho odvrne, »včeraj so se jokali, tako so se bali Hendelna. Toda nisem odnehala ter sem rekla, da nas bo varoval Bog, kakor nas je takrat, ko nismo hoteli prižgati luči. Potem sem jim rekla,« — iz dekličinega glasu izkri solza, — »da jim, kadar se vrnem domov, prinesem pozdrav od očetovega groba. Nato sem si obesila krog vratu očetov rožni venec s križcem,« — iz nedrja je potegnila kristalnati križek, — »in sem rekla: Zlata mamica, glejte, tu je očetov blagoslov, to jo je potolažilo. Mihaeli sem naročila, naj jim pridno pomaga; in če bi bilo kdaj le preveč gostov, sem prosila sosedovo Dino, naj jima priiskoči.«

»Bobro,« pravi Albert, »vse je v redu. Toda, se res ničesar ne bojiš, glej, kaj tam-le visi. Če se kaj pripeti, midva sva vodnika.« Med jelkami je v vetru zaropotal okostnjak na vislicah.

Stefana odvrne z ljubeznivim glasom:

»Sem ga že videla, ubogege reveža ter sem že zanj pomolila. Ko smo se selili iz Admonta, je bilo še meso na kosteh in so se voliči močno bali, imela sem mnogo opraviti s njimi. O ne, ne bojim se človeške sode. Če pa pride Hendel nad nas, bi pa prav rada umrla za svojega božjega Odrašenika, ki ga tako močno ljubim.«

»Torej pojdimo!« slovesno reče menih. »Postavite se v vrste dva in dva. Ti dečko neseš spredaj križ, za križem pojdem jaz, za menoj zastava.«

Zastavo je vzel v roke ter vprašal, kdo jo hoče nositi v čast božjo, pa da je precej težka. Tedaj se oglasi Stefana:

»Gospod, dajte jo meni, samo da mi kdo nese culico.« Sto rok se je iztegnilo po culici.

»Nate, zastava je težka,« pravi Albert. »O ne!« vzklikne Štefana, pogumno prime s svojo rožnatobarveno roko močnega hrastovi drog ter zmagovalno dvigne nadse zastavo, da je med njenim zagorelostim čelom zavilhar damast z vezeno Marijino podobom. Bila je kakor devica Ivana Orleanska, nad katero glavo je nekoč plapolala lilijeva zastava, pred katero so bežale cele trume vitezov.

»Pa jo imej,« pravi menih, »krepkejših rok, kakor so tvoje, je dosti tu, toda čistejših ne.«

Sedaj se je začel premikati izpredov: apredaj je stopal deček s Kristom, za njim duhovnik, za duhovnikom kakih dvanajst parov moških, za temi je nesla zastavo Štefana, za katero so stopale ženske, kakih sto po številu.

Duhovnik je obrnil oči proti Štajru, ki je še tako mirno sanjal v jutranjem svitu; iz Piraha sem se je čulo petje petelinov, na Anizi ni bilo videti niti enega čolna. »Bog je z nami,« meni Albert, »oslepil je naše sovražnike.«

Izprevod je med petjem romarskih pesem krenil navkreber, vedno globlje je spodaj mrmrala vitka Aniza, veselo so na levi žumljale jelke. V pijani jutranji svetlobi so se iz jutranje megle kakor srebro, zlato in biseri lesketali južni vrhovi štajerskih vrhov.

Je-li res, da bi v tej čarobni štajerski deželi tičala kuga? Dišeče je zavela jutranja sapa in je napihovala ženske rute in ohlapno, gubavo obleko moških romarjev. V vetru je zastava nad Štefanino glavo veselo zaplesala.

Tedaj se je med potjo dvignil ptič in je zakričal. To je slabo znamenje. krogar je. Štefana je kakor za šalo zamahnila z zastavo, da bi ga odpodila. Pa kaj jim hoče krogar? Saj je Bog z njimi in jim blagoslavlja pot.

O, ne bo dolgo, si misli pobožno dekle, pa se prikaže Bukovčica, in slišali bomo rog, ki bo z južnega stolpa trobil: tulu, tulu. Najraje bi bila vzkliknila od samega veselja, saj se bližajo Admontu, ki ji je najljubši kraj na celem svetu... O, tam je hiša ob vodi, tam samostan, tam je tudi nunski samostan... toda pr... raši se teh misli in sama sebe pokara, saj je to vendar spokorna pot, na kateri je treba moliti, saj gredo mimo smrti, da utolajajo jezo božjo... pač ni časa, misliti na vesele stvari, bilo bi greh. V Veng gremo na božjo pot, ne v Admont, med Vengom in Admontom je most — težko je, pa Bog zahteva to daritev — in čez most ne smeš, razen, če greš k očetu.

Pršli so na mesto, odkoder se je čudovito lepo videl garstanski samostan, ki se je ker ondi napravljala reka Aniza veliko zanko, zdel kakor otok, ki plava na vodi.

Par kmetov je srečalo izprevod. Ko so videli križ, so poklekli, in Albert jih je blagoslovil.

Izprevod se je sedaj začel pomikati navzdol; urno in veselo je hitel naprej ministrant s križem, kar obstoji, vrne se nazaj k patru ter prestrašen pravi: »Gospod Albert, vojaki prihajajo nasproti.«

»Kako, kaj, kdo pride?« se povprašujejo romarji med seboj. Albert jim z roko da znamenje, naj ostanejo mirni, ter opazuje stopi par korakov naprej. Res je, vojaki prihajajo. Od Dambaha sem se lesketajo modri jopiči štajerskih strelcev in puške.

»Res je, štajerski strelci so,« napol glasno pravi Albert. Množica se silno prestraši, vse vprek vpije: »Nazaj, nazaj, vrnimo se!«

Štefana se ne boji in srčno pravi: »Ne nazaj! Če so sovražniki, je tako zaman; če so dobri ljudje, se nam tako ni bati.«

»V božjih rokah smo in naše romanje je po volji božji,« glasno in odločno kliče menih, ki je dobro spoznal nevarnost. Bilo je jasno, da so izdani. Mož, ki je na rdečem konju dirjal pred oboroženo tolpo, je bil Hendelnov sin.

»O Gospod, varuj le devico in to dobro ljudstvo, z menoj naj se zgodi, kar hoče,« je molil menih v globotini svojega srca; potem reče dečku, ki se je tresel od strahu: »Visoko dvigni križ, da vidiš, da se ničesar ne boji. Kar počenjamo, ni niti sramotno, niti grešno.«

Štajerski strelci so prikorakali tja do množice, sedaj so obstali ter čakali povelja.

Mož na rdečem konju srdito zakliče: »Stojte!« — in grozno je odmeval iz temnih gozdov trikratni jeh.

Romarji se »novič silno prestrašijo; izprevoda se je polotevala zmešnjava.

»Skupaj ostanite! Naprej!« kliče Albert, in izprevod se je začel pomikati naprej, pa se je moral po nekaterih korakih zopet ustaviti, kajti jezdec in njegovi strelci so zaprli cesto.

Mradi Hendel je sedaj videl pred sabo vse romarje z vodnikom vred. Nesramna sodrga, ki se drzne kljubovati njegovemu očetu in romati v kužno deželol Spredej pa Balov menih! Ha, kje je pa cundral! Je li ta, ki nosi zastavo?

Izpod rute zre lep, mlad obraz. Ne, ta ne more biti. Tisto babše mora biti starejše in odurnejše.

(Dalje.)

LISTNICA UPRAVNIŠTVA.

L. H. K. R.: Rok za vlaganje prošnje za vojno podporo je že pretekel z 31. jan. t. l. in ste torej zamudili. Kljub temu napišite prošnjo na pristojno davčno oblast po navodilih, kakor jih lahko čitate v prvi številki »Slovenke«. Morda davčna oblast milostno še sprejme prošnjo, toda dolžnosti sprejeti nima.

A. G. P.: Za civilno obleko bivšega 17. pešpolka se oglasite pri poveljstvu šentpeterske vojašnice v Ljubljani.

Marija A. L.: Junakinja iz Štajra bo izšla tudi v posebni knjižici. L. zvezek izide še to pomlad.

M. Š.: Poštno ravnateljstvo ne garantira, da bi prišlo privatno pismo v Ameriko, lahko pa poskusite. Priporočeni pisem v Ameriko pošta ne sprejema. Pač pa lahko brzojavite. Pristojbina za Ameriko je štirikrat toliko, kot je bila leta 1914. Na ta način Vas brzojavka s kakimi 15 besedami lahko stane 100 kron.

M. B. P.: Vi bi radi zemljo, katero bi obdelavali, in sedaj vprašate, kam se je treba oglasiti, da jo dobite. Stvar ni tako preprosta. Sedaj vlada šele izdeluje približen načrt, kako se bodo veleposresta odkupila in delila. V podrobnem bodo pa to izpeljavale posebne komisije, ki bodo v ta namen imenovane. Pri tisti komisiji se bo treba najbrže zglasiti ali pa kakor bo pač ukrenjeno. Pa ne smete misliti, da se bo to kar počez delilo. Na Slovenskem ta delitev sploh ne bo prišla dosti v poštev, ker ni bilo prizadetih veleposrestev, in še ta so večinoma gozdi, ki se ne bodo delili. Delitev veleposrestev ne zadeva toliko Slovenije, ker je itak skoro vse že preveč nadrobno razsekano, temveč veliko bolj Hrvaško in Bosno.

L. K. Na vprašanja brez podpisa ne odgovarjamo. Sicer pa najdete odgovor pod M. Š.

J. S. W. Velja isto kot pri današnjem prvem odgovoru. Vendar so pri Vas razmere nekoliko drugačne. Zato vložite prošnjo naravnost na deželno vladu za Slovenijo, poverjenstvo za socialno skrbstvo, ter dajte vse potrebne podatke na konzulatu potrditi. Priložite tudi sedanje plačilne pole.

F. K. T. v.: Obrnite se na vodstvo Gospodinjske šole. Ljubljana, Marijanišče, kjer dobite vse podatke.

Pozor! Vsakovrstno Pozor!
ZOBOTREBCE
kupi se vedno v vsaki množini in po najvišji dnevni ceni Ivan Andolšek, Rašica 40, pošta Velike Lašče. 548

Brzoparilniki

se dobe po nizki ceni pri Fr. Krautn, Piliberk. — Istotam se kupi 12 H. P.

= parni stroj. =

Prošnja.

Kdo ve izmed vrnivših se ujetnikov iz Rusije kaj povedati o IVANU SKRJANEC, služil je pri 7. lovskem bataljonu, 8. stotnija. Udeležil se je bojev v Karpatih 13. novembra 1914. Od todaj ni nobenega glasu o njem. Prosim njegove tovariše, da natančno sporoče vse morebitne podatke o tem pogrešanem vojaku. Stroški se povrnejo. Pisma se prosijo na naslov: Marija Skrjanec, Bizovik štev. 41 pošta Hrušica pri Ljubljani.

Kromatično

harmoniko

z lepim mehkim glasom, še iz predvojnega materiala, kakor tudi zapest pasme franc. srebr. in Angora, 5 do 8 mesecev stare, ima naprodaj A. Mičej, št. Vid pod Juno, Koroško, Jugoslavija.

Družina

s 5 člani se išče na večjo rodovito kmetijo, ki bi isto obdelovala sama proti dogovorjenemu pridelku. Na željo se tudi proda. Natančneje pogoje ustmeno ali pismeno. Naslov v upravi lista pod šifro »Slovene posestvo« št. 1135.

Dva vola kupim za plemo, dve do štiri in pol let stara in mladega bika za spuščanje, in kravo-mlekaričico, ter 1500 metrov žice za plot. Ponudbe je poslati pošto ležeče Radovljica pod šifro Š. M.

Oglas.

Ustanovila se je Jugoslavija in podpisano vodstvo

Vzajemne zavarovalnice v Ljubljani

kot slovenski zavod, kojega natančno uradovanje in cenitev sta znana po lepi naši domovini, se obrača do Vas, da zavarujete svoje imetje proti požarni škodi pri slovenski vzajemni zavarovalnici in opustite tuje zavarovalnice.

V to svrhu blagovolite se zglasiti osebno ali pismeno v naši pisarni Dunajska cesta št. 17. Sicer se pa bode v kratkem zglasil pri Vas eden naših uradnikov.

Zunanje stranke naj se blagovolijo zglasiti pri naših poverjenikih ali pa pismeno prijaviti svoj pristop.

V nadi, da zavarujete svoje imetje pri našem slovenskem zavodu, se Vam naprej zahvaljujemo in beležimo

z odličnim spoštovanjem

Vzajemna zavarovalnica

proti požarnim škodam in požarobni cerkvenih zvonov v Ljubljani.

Miši - podgane stenice - ščurki

in vsa golazen mora poginiti ako porablja moje najboljše preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 5'—, za podgane in miši K 5'—; osobito ostra pasta za podgane K 6'—; za ščurke 5 K; posebno močna tinktura za stenice 5 K; uničevalec moljev K 2'—; prašek proti mrčesom 2 in 4 K; tinktura proti ušem pri ljudeh 3 K; mazilo za uši pri živini 2 K; prašek za uši v obleki in perilu K 2'—; tinktura za bolhe pri psech K 1'50; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi (uničevalec rastlin) K 3'—, — Pošljite po povzetju Zavod za eksport

M. Jünker, Zagreb 1, Petrinjska ulica 3.

Sušilnice za sadje in sočivje

kompletne opreme za tovarno marmelade in konzerv. FRIDERIK ROTTER & Co. Dunaj IV.

10 vinarjev
za doplačilo
Vas stane mo-
cno, hse Vm
poklana zehle-
vo zastoj. —
Jan Konrad,
zarpetajalica
Brax
at. 1992 (Celbe)
1. brilev iz

srebro, jela K 100
11. Verno-
stal, brilevki pparati
pomili. K 750, dvo-
zračne, cer. zehla
tuc. 12 K. 1250 im
bradecirizirani K
250. — Pošta
se po povzetju ali
predplaću. Zame-
na dovoljena ali
dece nize.

Krema za britje
najbolja kakovost rabljiva brez
voda. 1 porcelanast, lestek
6 K, 1 dolet 60 K.

Milo za britje
prično, najbolje vrste, 1 kos
400 K, 1 kg 20 K.

Toaletno milo
prično, 1 kg 2 K, komad po
100 K. — 3 kosi K 12. — 12 ko-
sar K 48. — 24 kosov K 92.

Prainomilo
prično, domače ruho, za kd
22 K. — pri večjem naročju
popust. — Pošta se proči
predplaću.

M. JUNKER
izvorna trdka
Zagreb 1, Petrijska 3. III. ltr.

Srbečko, lišaje

odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvir.
zakonito zajamčeno „Skaboform“ ma-
zilo. Popolnoma brez duha, ne maže.
Poskusi lonček K 4. — veliki K 6. —
porcija za rednino K 15. — Zaloga za
Ljubljano in okolice: Lekarna pri zlatem
solenu, Ljubljana, Marija trg. 1520
Panta na varstveno znamko „Skaboform“!

Popolno belo platno

moreje dobili z uporabo našega izbornega lupu
PRASEK ZA PLATNO. Veliki priborček in malo
truda pri pranju. 1 zavo 150 gramov K 1. —, 250
gramov K 1.50, 450 gramov K 2.50.

Največji se more naročiti 10 zavezj!

Pri naročju 5 kg popusti Harpolija se po pov-
zetju. Prodajati dobe popust.

Zagreb 1, Petrijska
Zaved za izvoz M. Junker, 3 III. Telefon 23-27.

**Kuverte s firmo,
pisma,
račune itd.**

izvršuje natančno
po naročilu

**Katoliška
tiskarna
v Ljubljani.**

Dr. ED. AKORDEON v naj-
bolji izpolnjeni, cena je
120. — kron. — Zastavljajo
veliki očišč z ruč nego 1900
stikaali bregpladno.

Z. Luna, Maribor št. 73.

**Nakup ur, zlatine in briljantov je
zaupljiva stvar**

zato se pri nakupu obrnite na
trdsko **F. CUDEN SIN**

samo nasproti gl. pošte v Ljubljani.

ANTON KOVAČIČ

tovarna pošt in štedilnikov, Vito 14
in Marije Terezije cesta št. 6

priloga zalogo krušnih peči in
plošče za štedilnike ter vseh vrat
sobne peči, od najpriprostejše do
najfinejše vrste. Sprejemam tudi
vložitve stene v kopalne sobe z
emailiranimi ploščicami kakor
tudi za štedilnike. 950

Izdaja konzorcij „Domoljuba“.

Zobotrebce

okroglo rezane, potem ploščato rezane (fino
brušene) kupnje po najboljši ceni trdka Ant.
Krisper, Ljubljana, Mestni trg. 271 (10)

300(10) Ako rabite
vrtna ali poljska **semena,**
Trgovina s semeni pišite po cenovnik.
SEVER & COMP., LJUBLJANA

Kupim vsako množino lepo triega
prediva

Ponudba ustrezno ali pismeno s ceno in vzor-
cem je poslata na Ivan N. Adamič, Ljubljana,
Sv. Petra cesta št. 31. 1028

Okrožne in krajevnne zastopnike,

ki so dobro vpeljani pri tovarnah za likerje,
soda voda, vinskih veletržih, drožistih, lekarjih,
trgovinah s kolonialnim, delikatesnim blagom
in parfumi, tovarnah kanditor itd, išče reno-
mirana tovarna eteričnih oljnatih izdelkov,
eterja, esenc, rastlinskih izvlečkov, barv in par-
fumov. 853

Podrobne ponudbe z referencami pod Uveden
853 na upravo Domoljuba.

Uspeh zagotovljen.

Zoper izpadanje las

uporabljajte le svetovnozn. brexovo mazilo HAAROLID
ki deluje hitro in gotovo. Najbolje mazilo za lase, ki je od
zdravnikov toplo priporočeno in 100krat preizkušeno.

Nikekega izpa-
davanja las, no-
benih lasa na
glavi, nobene
srbečice, nobe-
nega prdeča-
nega olavljanja,
lomljenja in cu-
pljenja, ampak
samo lepi, bujni,
avienomeli-
ni in gosti lasje.

„Haaroloid“
nudi la olivi
lučke in podeli
NOVO RAST.
Vseoli so mu
benični za svo-
je lepe, bujne
lase. Kjer od-
povedo se vna
sredstva, deluje
„Haaroloid“
čudovito.

Neste-
vilna zahvalna
pisma so na
vlogied.

Steklenica z
navodilom za
gojenje la 1 K.
Velika stekleni-
ca K 1280.

Stroški za poštnino posebej. Pošljite po povzetju
brez navdobe vsobice.

Parfumerije „Zum Lloydhof“ Dunaj II, 3
Praterstrasse 13 — I.

**Agitirajte
za
„Domoljuba“**

Prava FRANCK-ova cikorija

se zamenja za kivila oziroma jajca. Osvaž
Dobelo, LJUBLJANA, Martinova cesta št. 15.

Zarezno cemenico

strešno opeko

najbolj trpežne vrste lahko dobite pri
Antonu Tršan, Kranj na farovski loki.

Cevlji!

Sukneni domači čevlji z debelimi preš-
timi klobučevinastimi podplati velikost 36-44,
par K 11. —. Za razprodajalce pri naročju 1 tu-
cata par K 8.50. Usnjeni vojni čevlji z lesenimi
podplati in usnjatimi varovalci podplatov, do-
bro delo in lična izvršitev s celimi usnjatimi
gornimi deli za par 36-41 K 25. —, velikost
42-45 K 34. —. Pri odjemu 12 parov povrtna
poštino, zavojnino ter dovolim 5% skonta.
Gorski čevlji iz kravjega usnja za moške, ma-
čni čevlji za štrapec št 40-46 par K 75. —
Usnjeni čevlji za otroke z lesenimi podplati,
velikost 23-25 K 19. —, 26-28 K 20.50. Pošljite
po povzetju na vse strani.

RUDOLF WERDISHEIM,

zaloga tovarne za čevlje, Gradec, Sporgasse 11.

Pravo žolto

domačemilo za pranje

1 kg K 10. —. Pri naročju enega zabojčka okoli
3 1/2 kg K 35. — franko. Pošljite po povzetju zavod
za eksport M. Junker, Zagreb št. 1, Petrijska 2.
Znaročilom se prosi poslati tudi polovico zneha.

Uojno posojilo

kupuje Zavarovalna agencija v Ljubljani,
Mestni trg št. 25 (nasproti rolovača).

Mlatilnice

gepeljne, čistilni-
ke, slamo reznice

kupite najceneje in najboljše vrste pri Josip
Osolin-u v Laškem trgu.

Avtomatična past

za podrane K 7.50, za ml
is pločevine najboljša len-
tor K 11.50 lara brez sap-
korstva do 40 živali v
noči, ne ragnata nikake ka-
in so name enost nastavi-
Past za ščurke „Napoli“
vsema na tisoče ščurkov v eni noči, po K 8.50. — lara
delujoči lovilec za mahe „Nova“ komad K 6.50. lara
najbolji uspehi. Mnogo zahvalna. Pošljite se po povzetju
Poština K 120. laraosa trdka TINTNER, Dunaj III
Wellinggasse 11.

Cementna strešna opeka

najbolj trpežne vrste
se dobi pri trdki
Joan Jelačin, Ljubljana
Emonska cesta 2. 470

Odgovorni urednik Josip Gostičar v Ljubljani.

Tiska Južoslavanska tiskarna